

كشكەنتاي جاڭغاق 10 مىلليارد يۋاندىق ۋىنىم قۇنىن قالاي جەبەدى

(باسى 1 - بەتتە)

بازار ۋورىسىن كەڭەيتىۋ، اۋىل شارۋاشلىعى مەن سايا-حاتىڭىك توغىسىۋ سىياقتى تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىز- بەگى بۇنىن ارقاۋ ەتىپ، شارۋالارمەن بىر لەسۇ، شار- ۋالاردى باستاۋ بويىنشا مۇددەنى بايالىنىستىرۇ مە- حانىزىمىن ورناتىپ، ”ۋندىرۇدى، وڭدەۋدى، ساتۇدى“ ىر كىلىسىز دەندىرىپ، تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىزبەگى بويىنشا كۇش سالىپ، كاسىپ سالاىسى شوغىرى جىلدىق ۋىنىم قۇنىنىڭ 10 مىلليارد يۋاننان اسۇن ىلگەرلەتتى.

ورتالىق قازىنانىڭ سېلىق قوسىمشا جاردەم قارجىسى از كۇشپەن كوپ ناتىچە جاراتۇرولىن ساۋلەلەندىرى

2020 - جىلدىان باستاپ، اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرلىگى، قازانما مېنىستىرلىگى با- سىمدىققا، ەرەكشەلىككە يە كاسىپ سالاىسى شوغىرى قۇرىلىسىن ورىستەتتى. شىنچىياڭ مول اۋىل شارۋاش- لىق بايلىعى باسىمدىعى مەن كاسىپ سالاىسى نەگىزىنە سۇيەنىپ، جۇقا قابىقتى جاڭغاق، كورلا لەمۇرتى، ۋجۇزم، ىلە جىلقىسى، ماقتا، قوڭىر سىپىر سىندى با- سىمدىققا يە، ەرەكشە 6 كاسىپ سالاىسى شوغىرىن ۋساتتى ۋتىنىش ەتتى جانە قۇردى.

2022 - جىلى، ورتالىق قازىنا شىنچىياڭنىڭ با- سىمدىققا، ەرەكشەلىككە يە كاسىپ سالالارى شوغ- رىن قۇرۇنىنا قولداۋ كورسەتۇ ۋۇشىن 350 مىلليون يۋان سېلىق قوسىمشا جاردەم قارجىسىن ېمولدى، مۇنىڭ شىندە جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى شوغىرىنا 50 مىلليون يۋان ېبولندى.

”باسىمدىققا، ەرەكشەلىككە يە كاسىپ سالاىسى شوغىرى نىسانى، نەگىزىنەن، شوغىر شىندەگى كولەم- دى ۋندىرىس بازاسىنىڭ ولشەمدەندىرىپ ۋندىرۇ ورەسىن جوعارىلاتتۇ، اۋىل شارۋاشلىق ونىمەدىرىن العاشقى وڭدەۋ، جىنتىكتەي وڭدەۋ جانە زات اينالام قۇرىلغى، جابىدىق قۇرىلىسى، اۋىل شارۋاشلىغى تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىزبەگىن سىغىرلاندىرۇ قۇرىل- سى، بازار ماركا جۇبەيسى جانە لەۋمەتتىك قىزمەت وتەۇ توغىرى قۇرىلىسى سىياقتى جاقئارعا قولداۋ كور- سەتەدى“. اۋتونومىيالى رايوندىق اۋىل شارۋاشلىغى، اۋىل - قىستاق مەڭگەرەمسى اۋىل - قىستاق كاسىپ سالاسىن دامەتۇ باسقارماسنىڭ باستىعى جاڭ ۋا تا- نىستىرىپ بىلاي دەدى: ورتالىق قازىنانىڭ سېلىق قوسىمشا جاردەم قارجىسىنىڭ پرىنسىپتىك جاقئان %60تىن استامى شوغىر شىندەگى اۋىل شارۋاشلى- غى ونىمەدىرىن وڭدەۋ ونەر كاسىپىنىڭ دامۇنىنا ۋمۇسالادى. كاسىپورىن سىياقتى تىجارات تۇلعالا- رىنا جاردەماقى بەرۇدە، 3 ەسەدەن جوعارى قو- عامدىق كاپىتال سالۇعا جەتەكتەپ، سېلىق قوسىمشا جاردەم قارجىسىن جارىناعا سىندىرىپ ناقاتلاندىرۇ، پايدا ېوئۇ سىياقتى تاسىلدەر ارلقىلى شارۋالاردى پايد- ىداا كەنەلتۇ تالاپ ەتلەدى.

3 جىلدىان بەرى، شىنچىياڭنىڭ جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى شوغىرىنىڭ قۇرىلىسىندا، ورتا- لىق قازىنانىڭ سېلىق قوسىمشا جاردەم قارجىسى ”از كۇشپەن كوپ ناتىچە جاراتۇ“ رولىن اتقارىپ، اۋىل شار- ۋاشلىغىن كاسىپ سالالاندىرۇداعى ېىر توپ جەتەكشى كاسىپورىندار، شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپە- راتىۋى سىياقتى ئىمۇرلى تىجارات تۇلەلارىن، عىلمىي زەرتتەۇ قۇرىلمىدارىن، قوعامدىق تىوپتاردى بىرگە ات سالىسۇعا جەتەكتەدى. 7 اۋدان، قالا جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى بەلدەۋىن قابىلتاستىرىپ، تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىزبەگىن دامەتۇ ۇلگىسى كۇن سايىن تولد- سىپ، شارۋالارمەن بىر لەسۇ، شارۋالاردى باستاۋ بويىن- شا مۇددەنى بايالىنىستىرۇ مەحانىزى مە اناغۇرلىم كەمەل- دەنىپ، كاسىپ سالاىسى شوغىرى جوعارى ساپالى دامۇدى جۇزەگە اسىردى.

450 مۇ جەردى يەلەيتىن قاراقاش اۋدانى اقسا- راي اۋىلى دوستىق قىستاعىنىڭ جۇقا قابىقتى جاڭغاق- تان ۇلگى كورسەتۇ باقشاسىنا كرىپ بار ساڭىز، باء- باندار جەمىس اعاشئارىن بۇتاپ، باپتاپ جاتقان كورد- نىستىردى بارلىق جەردەن كورۇگە بولادى. ادەمە- لەپ بۇتاۋ، شەبەرلىكپەن تىخايتقىش بەرۇ سىياقتى جال- پىلىق بىمارقۇ جاڭئا تەحنىكالىارنىڭ ارقازسىندا، سوڭغى جىلدارى دوستىق قىستاعى جۇقا قابىقتى جاڭغاقنىڭ ساپاسى مەن ۋىنىم مولشەرىن بىردەي ارتتىردى. قاراقاش اۋدانى شىنچىياڭداعى جۇقا قابىقتى جاڭغاق وندىرىمەن نەگىزگى وڭىرلەردىڭ ېىرى، ەڭمىشىلىك جەىر اۋدانى 445 مىڭ 600 مۇ بولسى، بۇكىل اۋدانداعى جەمسە ورمانى ەگىلىگەن جەىر اۋدانىنىڭ %69ىن يەلەيدى. ورتالىق قازىنانىڭ سېلىق قوسىمشا جاردەم

قارجىسىنىڭ جەتەكتەۋىنىدە، قاراقاش اۋدانىندا 2022- جىلدىڭ وزىندە دوستىق قىستاعى سىياقتى 85 ۇلگى كورسەتۇ باقشاسى جاڭادان سالىنىپ، جەىر اۋدانى 19 مىڭ مۇدان استامعا جەتتى. ۇلگى كورسەتۇ باقشاس- نىڭ جەتەكتەۋىنىدە قاراقاش اۋدانى 3 جىلدا 203 مىڭ مۇ ولشەمدەندىرلىگەن جاڭغاق ەڭمىشىلىك بازاسىن قۇردى. 2022 - جىلى قاراقاش اۋدانىنىڭ جاڭغاق ۋىنىم مولشەرى 80 مىڭ تونناعا جەتىپ، جالىپ ۋىنىم قۇنى ېىر مىلليارد يۋاننان اسىپ، شارۋالردىڭ جاڭ- ھاقئان كىرگىزگەن جان باسىندىق ورتاشا كىرىسى 1700 يۋاننان استى. جاڭغاق كاسىپ سالاىسى قاراقاش اۋدانىنىداعى ەڭمىشىلىك جەىر اۋدانى ەڭ ۇلكەن، ۋىنىم مولشەرى ەڭ جوعارى، يىگىلىككە كەنەلگەن جان سانى ەڭ كوپ اۋىل شارۋاشلىغى ەرەكشە كاسىپ سالاسىنا اينالدى.

جاڭغاقنىڭ تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىزبەگى جۇبەيسى قابىلتاستى

شارۋالاردىڭ كىرىستى ارتتىرۇى اۋىل شارۋا- شلىغىن كاسىپ سالالاندىرۇ جولنان ايرىلا لەپايدى. كاسىپ سالاىسى تىزبەگى قانئاشلىق ۇزىن بولسا، اۋىل شارۋاشلىغى ونىمەدىرىنىڭ كىرىسى سونئاشلىق ورنىق- تى، ۇستەمە قۇنى سونئاشلىق جوعارى بولادى.

كوكئەم مەرەكەسى كەزىندە شىنچىياڭ جەمس- ىبىدەك توبى قاعىلىق جاڭغاق ساۋدا ورتالىغىنىڭ باس دىرەكتورى فى شىڭخۇا حىسبەىعا تۇتىسشلاي بارىپ، جول - جونەكەي سول جەردىڭ جاڭغاق كاسىپ سالاسىن كورىپ قايتىپتى.

”ئەك جاڭغاق عانا ساتاسا، شارۋالار جاڭغاق كاسىپ سالاىسى تىزبەگىن ۇزارتۇدىڭ پايداسىن كورە لەپايدى. ېىز وسى زامانى وڭدەۋ تەحنىكاسى ارلقى جاڭغاقنى ’بۇكىلدەي كادەگە جاراتىپ‘، جاڭغاقنىڭ ساپاىىر كەزى مەن قاۋىرت كەزىندە قامداۋ مولشەرد- نىڭ بىر كەلكى بولپاۋى ماسەلەسىن شەشپ، شارۋا- لاردىڭ كىرىستى ارتتىرۇىن اناغۇرلىم قامتاماسىز ەتە- مىز“، - دەدى فى شىڭخۇا.

قاعىلىق اۋدانىنىڭ جەمسى ورمانى ەگىلىگەن جەىر اۋدانى 800 مىڭ مۇ، مۇنىڭ شىندە جاڭغاق 580 مىڭ مۇدى يەلەيدى، جىلىنا 130 مىڭ توننا جاڭغاق وندىرىلەدى. وسى بىرنەشە جىلدا قاعىلىق اۋدانى ېىر توپ جاڭغاق وڭدەۋ كاسىپورىندارىن ەنگىزىپ، اۋداندا جەتەكشى بولۇ، اۋىلدا بازا بولۇ، قىستاقتا سەلبەستىك كووپەراتىۋى بولۇ سىندى دامۇ ارناسىن قابىلتاستىرىپ، ”1 - كاسىپتى 2 - كا- سىپكە جالعاپ، 3- كاسىپپەن ۇشتاستىراتىن، جاڭغاقنى بۇكىلدەي كادەگە جاراتتىن“ تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىزبەگى جۇبەىسىن قابىلتاستىردى.

قاعىلىق اۋدانىندا، وڭدەۋ كاسىپورىندارى جاڭ- ھاقنىڭ كوك قابىغىنان تانىين اىبرىپ، جىمپا ونەر كا- سىبىنىڭ شىكىزاتى ەتتى؛ بۇرىن وتىن رەتتىدە جامعا- تىن جاڭغاق قابىعى اكتىۋتەنگەن كومىر ەتىپ وڭدە- لىپ، مۇناي وندىرىسىندەگى بىتتەگىشكە اينالدى؛ جاڭغاقنىڭ وزەكشەسى ەمدىك شايبى ەتىپ وڭدەل- دى؛ جاڭغاق ەدانىن نەگىزگى، قوسىمشا ماتەرىيال تەكەن داينىن ازىق - تۇلىك، سۇسىن، بالكۇلشە سىياق- تىلاردان 20 نەشە ئتۇرىلىسى بار؛ جاڭغاق اعاشئان ار جىلى بۇتالىپ، جارقىسىز ەتىلگەن بۇتاقئار جاساندى تاقئاي ەتىپ وڭدەلدى. جاڭغاق وڭدەۋ شىن مانىندە ”بۇكىلدەي كادەگە جاراتۇدى“ جۇزەگە اسىردى.

قۇرعاق جەمسەتتىن شىكىزاتقا دەيىن، جۇقا قا- بىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى شوغىرىنىڭ قۇرىلىسى ۇزدىكىسىز وسى زامانىعى كاسىپ سالاىسى جۇبەىسىن قا- لىپتاستىرتۇعا قاراي كەڭەيدى. جاڭ ۋا بىلاي دەدى: كاسىپ سالاىسى شوغىرى قۇرىلىسىنىڭ نىساناسى — بايلىق فاكئورلاردىن توپتاپ، ۋندىرىس ورنالاسىمەن ساپالالىاندىرىپ، وسى زامانىعى اۋىل شارۋاشلىغى كاسىپ سالاىسى جۇبەىسىن جەدەل قۇرۇ، 2، -3، كا- سىپتەردى اۋىل - قىستاقئاقالدىرىپ، تۇتاس كاسىپ سالاىسى تىزبەگىنىڭ ارتقان قۇن پايداسى مەن جۇمىس- تانۇ ورنىن شارۋالارعا قالدىرۇ.

قاعىلىق اۋدانىنىڭ جاڭغاق وڭدەۋ ونەر كاسىب- نىڭ دامۇى رايونىمىزداعى جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى شوغىرى قۇرىلىسىنىڭ قىشام كورنىد- سى بولسى تابىلادى. 3 جىلدىان بەرى، 7 اۋدان، قالا جاڭغاق كاسىپ سالاسىنىڭ وڭدەۋ قابىلەتىن جوعارد- لاتتۇدى، جاقسارتۇدى مىقتى يىگەرىپ، جاڭغاقنى ال- ھاشقى وڭدەۋ ورتالىغى، جاس كۇيىندە ساتقائۇ قامبا- سى، جىنتىكتەي وڭدەۋ نىسانى سىياقتىلاردى جاڭادان قۇرىپ نەھسە دارەجەسىن جوعارىلاتىپ جاقسارتىپ، كاسىپ سالاىسى تىزبەگىن ۇزدىكىسىز ۇزارتىپ، ساپا-

سىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتتى. تەك اقسۇ ايماعىنىڭ وزىندە، جەمسى ورمانىن نەگىز ەتكەن اۋىل شارۋا- شلىغى قوسىمشا ونىمەدىرىن وڭدەيتىن 9 باقشا رايو- نى بار، جەمسى ورمانى ونىمەدىرىن وڭدەۋ كاسىپور- نىنان 196سىن، جەمسى ورمانى شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتىۋىنىەن 818مىڭ جەتىلدىرىپ، جەمسى ونىمەدىرىن جىلدىق وڭدەۋ قابىلەتىن ېىر مېلليون 120 مىڭ تونناعا جەتكىزدى.

كاسىپ سالاىسى شوغىرىنىڭ جەتەكتەۋ اسەرى كورنەكتى بولدى

ۋشۇرىپان اۋدانى اشائاۋ اۋىلى توقسۇنجارىبا- سى قىستاعىنىڭ نۇڭغۇ جەمسى ورمانى كاسىبى شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتىۋىنە بارعانە- مىزدا، قىز مەنكەرلەر جاڭغاقنىڭ قابىغىن ارشىپ، جاڭغاق ەدانىن سۇرىپتاپ، جاشكىتەپ، تارازلاغاننان كەيىن كولكىكە تىيەپ، سىرتقا تاسپى جاتىپتى، بۇلار شىنچىياڭ سىرتىنا ساتىلادى ەكەن.

”قىستاق تۇرىغىندارىنىڭ كىرىستەرىن ارتتىرۇنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ ۋۇشىن، سەلبەستىك كووپەراتىۋى 2013 - جىلى قۇرىلغاننان بەرى، تۇگەلدەي تاپسى- رىس بويىنشا ساتىپ الادى، 800دەن استام وتباسىندا- عى باعباندار جاڭغاقنى ساتۇعا باس قاتىرىمايتىن بولدى“. سەلبەستىك كووپەراتىۋىنىڭ جاۋاپتىسى تۇرغۇن ەمار بىلاي دەدى: ساتىپ العان جاڭغاقنىڭ ېىر بولگى زارۇدقا كىرگىزىلەدى، ەندى ېىر بولم- گى العاشقى وڭدەۋدەن كەيىن شىنچىياڭنىڭ ىشى - سىرتىنا ساتىلادى.

شىنچىياڭنىڭ جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى شوغىرى قۇرىلىسى نىسانىنداعى باسىمدىققا يە 7 رايونىنىڭ شىندەگى 4 اۋدان، قالا اقسۇ ايماعىنا قا- راستى. 2022 - جىلى اقسۇ ايماعىنىڭ جاڭغاق ەگىلىگەن جەىر اۋدانى 2 مېلليون 482 مىڭ مۇعا جەتىپ، جىلدىق ۋىنىم مولشەرى 540 مىڭ توننادان استى. قايتىكەندە ”جاڭغاق جاقسى ساتىلادى؟“ جەىرگىلىكتى ۇكمەت- تەر، كاسىپورىندار جانە باعباندار كوپتەگەن ادىستەر- دى ويلاستىردى.

”2022 - جىلى ’ون قالادا ۋجۇز دۇكەن اشۇ‘ يىنجەنەرياسى بويىنشا اقسۇ ايماعىنىڭ ار ۋمۇرلى اۋىل شارۋاشلىغى قوسىمشا ونىمەدىرىنەن 170 مىڭ توننا- سى ساتىلدى، ساتىلمى سوماسى ېىر مېلليارد 600 مېلليون يۋاننان استى. جۇقا قابىقتى جاڭغاق ەڭ ۋتمەدى ۋىنىمنىڭ ېىرى بولدى“. جىچىياڭ ولكە- سىنىڭ شىنچىياڭعا باعئامئالى كومەكتەسۇنىدەگى ”ون قالادا ۋجۇز دۇكەن“ يىنجەنەرياسىنىڭ جۇمىسى جۇرگىزۇ مىندەتىن ارقالاعان جىئاڭخانىۋى ساۋدا شەكىى سەرىكتەستىگىنىڭ باس دىرەكتورى جياڭ نايچۇن تانىستىرىپ بىلاي دەدى: جۇقا قا- بىقتى جاڭغاقنى قامتىعان اقسۇ ەرەكشە اۋىل شار- ۋاشلىغى قوسىمشا ونىمەدەرى جىياڭسۇ، جىچىياڭ، شائىحاي، سىياقتى جەرلەردەگى ار قايسى ىرى ساۋدا سارايبارىندا، ەرەن بازارلاردا ۋتمەدى بولدى ارى يىتتەرنەت جەلىسىندە بە بازىرىن تاپتى.

اقسۇ جۇقا قابىقتى جاڭغاعى اقىرىنداپ حالقارا بازاردا دا ۋورىس تاپتى. 2022 - جىلى 12 - ايدا اقسۇ ايماعىندا جەىرگىلىكتى ورنىندا وندىرىلگەن 24 توننا جاڭغاق تۇڭغىش رەت بىراققا ەكسىپورت ەتىلدى. ساندى مالىمەتتەردە كورسەتلىۋىنىشە، 2022 - جىلى اقسۇ كەندەنىدە قاراستى كاسىپورىندار جىيىنى 7400 تون- نادان استام جاڭغاق، جاڭغاق ەمانىن قازاقستان، قىر- غىزىستان، ماراككو، تۇركيا سىياقتى ەلدەر مەن وڭىر- لەرگە ەكسىپورت ەتتى.

تاماشا ساپاسى، اۋان ئۇرلى ۋىنىم، بىركىلىس- سىز ساتۇ جولى شىنچىياڭنىڭ جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاىسى شوغىرىنىڭ دامۇنىنا جول اشتى. بۇ- گىنگى تاڭدا، كاسىپ سالاىسى شوغىرىنىڭ جەتەكتەۋ ۋىنىمى كورنەكتىلەنىپ، وڭىنىۋستىك شىنچىياڭداعى كوپتەگەن اۋدان، قالالار جۇقا قابىقتى جاڭغاق كاسىپ سالاسىن دامىتۇدى اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ كاسىپ سالالانۇىن ىلگەرلەتەتۇدىڭ ماڭىزدى تۇتقاسى ەتىپ، زور توپتاعى شارۋا جاڭغاق كاسىپ سالاسىنا سۇيەنىپ كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايىدى. ”2022 - جىلى، سەلبەستىك كووپەراتىۋىنىڭ جۇقا قابىقتى جاڭغاق ساتۇ مولشەرى بىلىتىرىعدان ېىر ەسە ارتتى، ەتىپتى، شەتەلدەرگە دەيىن ساتىل- دى، ېىز، شىنىندا، جاقسى ورايعا ەدوپ كەلىپ وتىرىمىز“، - دەدى ياركەن اۋدانى اۋات قالاشىغى حۇيخۇاڭ اۋىل شارۋاشلىغى قوسىمشا ونىمەدەرى شارۋالار سەلبەستىك كووپەراتىۋىنىڭ جاۋاپتىسى ابدۇسامەت ابدۇالى.

(باسى 1 - بەتتە)

جاڭئا تەحنىكا سالاسىندا ېىرسىپىرا شەشۇشى تەحنىكالىار- دان قامال لىپ، مەملەكتەنىڭ وزىق جاساۋ كاسىبى، عا- رىشقا ادام لىپ ۇشۇ، تەرەڭ تەڭىزدى بارلاۋ سىياقتىلا- رىن ماڭىزدى تىرەكپەن قامدادى.

حالقارالىق عىلىم - تەحنىكالىق سەلبەستىكتى تە- رەڭدەتۇ جانعىندا، جۇڭگو عىلىم اكادەمىياسى شىنچىياڭ بولمىشەسىنىڭ شولەيتتەنۇ جانعىنداى شەشۇشى تەحنىكا- سى ”ېىر بەلدەۋ، ېىر جول“ بويىنداعى ەلدەرەدە ىسات- تى قولدانىلىپ، قاعىر رايوندارداعى وركانىزىمدەردىڭ اۋان تۇرىللىگىن قورعاۋدىڭ حاللقارالانغان تىڭ دەڭگەپىگە كوتەرىلۇىن باستاماشلىدقپەىن ىلگەرلەتتى.

شىنچىياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۇنىنا قىزمەت ەتەۇ جانعىندا، ”عىلىم - تەحنىكادا جاڭئالق اشاتىن جۇڭگو“ جا- ئئالىق اشۇ يازاسى جانە ۋۇرىمجى يىو - مەدەيتىسىنا كاسىبى ۋېلىم مەنىشك ۇقىعى شارۋاشلىق ورتالىغى شىنچىياڭنىڭ يىو - مەدەيتىسىنا كاسىپىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇنىنا كۇش ۇستەدى، ەگىن شارۋاشلىغىنىداعى جانە ورمان شارۋاشلى- ەنىداعى يىولوگىيالىق زاتتاردى ەنەرگىياعا جانە ماتەرىيالعا اينالدىرىپ پايدالانۇدىڭ شەشۇشى تەحنىكاسىنان تىڭ ىلگەرلەۋشىلىككە قول جەتكىزىپ، ەلەمدىك وپتىكالىق باقلاۋ ورنىن قۇرۇ ارلقىلى پامپىر ۇسىرتىندەگى جاڭئا تا- نىقسىىن جاراتتى.

استرونومىيا سالاسىندا، دىيامەترى 110 مەترلىك اينالا قوزغالاتىن رادىيو تەلەسكوپ شونچىنىڭ ”استرونومىيا اڭغارى“ سانلما باستادى، بۇل نىسان حالقارالىق ۇزدىك

(باسى 1 - بەتتە)

كومىر تىايسىرىسىنىڭ ۇزدىكىسىز ارتتۇى شىنچىياڭ ونەر كاسىپ ەكونومىكاسىنىڭ جاقساراز تۇسكەن سىگىنلىن تاراتتى. سونىمەىن بىرگە، ېىرسىپىرا شارۋاشلىق - ساۋدا ورتاسىن ساپالالىاندىرۇ ساپاساتىنىڭ شىعارىلۇى كاسىپورىنىنىڭ دامۇنىنا وراسان زور قوزغاۋشى قۇات ۇس- تەدى، قازىر جەر - جەردەگى كاسىپورىندار بار كۇشپەىن تىنىم تاپپاي وندىرىسپەن شۇغىلدىنىپ، قايراتئانا ۇمتە- لىپ تاپسىرىستاردى ورنىنداۋ اياق لىسىن جەدەلدەتتى. جىل ەسەبى كوكئەمدە، ەگىس ۋاقتىن وتكىزبەي، كوكئەمگى ەگىسكە داينىلدى. قازىر شىنچىياڭنىڭ اۋىل شارۋاشلىق ۋندىرىسىنىڭ قۇرال - جابىدقئارىن وىد- دىرەتىن كاسىپورىنداردىڭ قارىبالاس ماۋسىمى. ”تاپ- سىرىس 4، - 5، - ايلارعا دەيىن ىغىزىلىپ بولدى، قازىر تولىق كوتەرىمىدلىكپەن جۇمىس جۇرگىزۇدە- مىز، جابىدقئار تاولىك بويىى دامىلىسىز جۇمىسى سىتەپ، ورتا ەسەپپەىن ساعائىنا 60 توننا ۇەرا وندىرە- مىز، يىىل جىيىنى 76 مىڭ توننا ۇەرا وندىرىدك“. شىنچىياڭ يىخۇا ۇەرا بولمىشە زاۋودىنىڭ باستىغى گاۋ جۇنلياڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: زاۋودئاعى بارلىق قىزمەتەكتەرلەر ”ئورت ىبان ۇش كەزەك اۋسۇ“ قىزمەت ۇلگىسىن جۇرگىزىپ، جابىدقئاردى ىتىپ سۇرۇۋ تۇتكىشەسى ۋندىرىس جەلىسى بار كۇشپەىن سىكە كىرىسىپ، تامشلاتىپ سۇرۇۋ تۇتكىشەلەرى قوراپ- تالعالنغان كەيىن دەرەۋ تۇڭجەرەكتەگى تۇان - الاڭدارىنا، اۋىل - قالاشقئارعا جەتكىزىلدى. قازىر بىرگە دەيىن وسى سەرىكتەستىك يىىل 30 مىڭئان استام تامشلاتىپ سۇارۇ تۇتكىشەسىن ۋندىردى، بۇركەنىش جارعاق، جۇمساق تۇتك 1000 تونناعا تاپايدى.

2 - اي باستالغاننان بەرى، وڭىنىۋستىك شىنچىياڭنىڭ اۋا تەمپەراتۇراسى ۇزدىكىسىز ورلەپ، ىشئارازا ۋنىۋىندى نىسانداردا قۇرىلىس باستالدى. قۇمان مۇنايلىغىنىڭ ۋند- ىردىس قۇئاعى قۇرىلىسى قاجەتتىن قامتاماسىز داندىرۇ ۋشىن، شىنچىياڭ باۋگۇان مۇناي قۇبىرى كاسىبى شەكتى سەرىكتەستىگى مۇناي - تاپپەيى گازدى شوغىرلى جەتكىزۇ قۇبىر ماتەرىيالدارىن جەدەلدەتە ۋندىردى. ۇلتىزا دىيىستى دەتەكتورىمەن قۇبىر ماتەرىيالدارىن تەكسە- رىپ جۇرگەن قىزمەتەكتەرلەر بىردە قۇبىرلاردى ارلى - بەرلى ارالاسا، بىردە قۇبىردىڭ شىنىنە باسنى سۇغىپ ىشنىن تەكسىرىپ ىجۇر. ”قۇمان مۇنايلىغىنىڭ 5 مېلليون تونئالىق ۋندىردىس قۇئاعى قۇرىلىس نىسانىندا 2 - ايدىڭ 10 - كۇنى قۇرىلىس باستالدى، قۇرىلىس باستالغان كۇنى ېىز 200 توننادان استام قۇبىر ماتەرىيالىن جونەلت- تىك“. شىنچىياڭ باۋگۇان مۇناي قۇبىر كاسىبى شەكتى سەرىكتەستىگى پىزانتكومىنىڭ شۇ جىبى ۋاڭ زۇڭشىين بىلاي دەدى: شىنچىياڭنىڭ مۇناي - تاپپەيى گاز كاسىپ سالاسىنىڭ جەدەل دامۇنىنا ىلەسە، سەرىكتەستىك قابىلدا- عان تاپسىرىستار دا بارعاغى سايىن كوپبەيۋە تۇستى. شىنچىياڭ جۇڭئاي (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى كورلا قالاسى مەن ارال قالاسىندا توقىد- ماشلىق، كىيىم - كەشەك سەكتورىن ورنالاستىردى، قازىر ار قايسى قويىمالجىڭ جەلىم ىچىپ زاۋودى، ماقتا

مەرىزىمدى جۇرنال «تايپعات» جارىبايعان 2023 - جىلى دۇنيە ۋجۇزى بويىنشا نازار اۋدارۇعا تاتىيتىن ماڭىزدى عىلىم وقىعالارنىا تاڭداپ ەنگىزىلىپ، شىنچىياڭنىڭ عىلىم - تەحنىكادا جاڭئالىق اشۇنىنىڭ حاللقاراداعى باسەكەلىك قۇئاعى مەن يقىبال كۇشىن جوعارىلاتتى.

جۇڭگو عىلىم اكادەمىياسى شىنچىياڭ بولمىشەسى ”ېىر بەلدەۋ، ېىر جول“ بويىنداعى مەملەكتەتتەرمەن عىلىم - تەحنىكا سەلبەستىگىن جانە پىكىر اۋىستىرۇدى ۇزدىكىسىز تەرەڭدەتسپ، ىلگەرىندى - كەيىندى 41 مەم- لەكتەيتپەن جانە وڭىرمەىن (ۋېسىم)، 95 شەتەل عىلمىي زەرتتەۇ قۇرىلمىدارىمەن سەلبەستىك قارىم - قاتنىاسىن ورناتىپ، 89 سەلبەستىك كەلىسىمەنە قول قويسىتى.

جۇڭگو عىلىم اكادەمىياسى شىنچىياڭ بولمىشەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇ جىبى چىن شي بىلاي دەدى: يىىل جۇڭگو عىلم اكادەمىياسى شىنچىياڭ بولمە- شەسى جوعارى ساپالى دامۇدا جانە جوعارى دەڭگەپىلى عىلىم - تەحنىكادا ۇز كۇشنىە سۇيەنۇ، ۋزىن - ۋزى اۋەتتەندىرۇ جالىپى تۇلعالىق تالابىنا ساي، شىنچىياڭنىڭ عىلىم - تەحنىكا نەگىزدىك قابىلەت قۇرىلىسىن ىلگەرلە- تىپ، كەلەلى عىلىم - تەحنىكا مىندەتتەرىنەن قامال اۋدى مىقتى يىگەرىپ، اشىق پىكىر اۋىستىرۇدى، سەل- بەستىك جاساۋدى كۇشەيتىپ، ۇزدىك جاس دارىندىلار- دى جانە جوعارى دەڭگەپىلى عىلىم - تەحنىكادا جاڭئاشل دارىندىلاردى جەتىلدىرىپ جانە توپتاپ، جىمبەك جولى ەكونومىكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى سا- پالى دامۇنىنا اناغۇرلىم زور ۇلەس قوسادى.

ىچىپ زاۋودى، توقىماسىز كەزدەمە زاۋودى سىياقتىلار- دىڭ ىبارى تولىق كوتەرىمىدلىكپەن جۇمىس جۇرگى- زىپ، بۇكىل ەلدىڭ جەر - جەرىنەن توقئانۇسىز تاپسىد- رىس كەلىپ جاتىر. 2 - ايدىڭ 20 - كۇنى كورلا قالاسىنا ورنالاسقان شۇئىتتى توقىماسىز كەزدەمە ۋندىرىس با- زاسىنداعى جۇڭئاي حڭجىۋى سەحنىدا جۇمىششارل جىچياڭ- نىڭ 1000 توننا توقىماسىز كەزدەمەگە تىايسىرىسىن ۇلگىرتتۇ ۋشىن قارىبالاس سىتەپ جاتتى. ”يىىل جىچىياڭ مەن گۇاڭدۇڭئان كەلگەن تاپسىرىس وتە كوپ بولدى، قازىر سەختا تاۋلىك بويى دامىلىسىز ۋندىرىس جۇرگىزد- لەدى“، - دەدى شىنچىياڭ جۇڭئاي حڭجىۋى مەدەيتىسىنا. لىق تازالىق ماتەرىيالدارى جارىنا شەكتى سەرىكتەستىگى 1 - سەحنىنىڭ مەڭگەرەۋشىسى شۇي ۇيخۇا.

2 - ايدىڭ 15 - كۇنى وسى سەرىكتەستىكنىڭ ورتا- لىق كاسىپورىنىمەن سەلبەستىك جاساعان، جىلىنا 600 مىڭ پار كىيىم - كەشەك وندىرەتىن ۋندىرىس جەلىسى نىسانى شي - ان قالاسىندا سالىنىپ بولدى، قازىر كىيىم - كەشەك زاۋودىنىڭ جۇمىششارلرى جۇمىسى كى